

FITXA D'INVENTARI PATRIMONI ARQUEOLÒGIC I ARQUITECTÒNIC

Núm. catàleg:	P22	Identificador:	CREU TERMENAL
Terme municipal:	EL PERELLÓ	Comarca :	BAIX EBRE
Coordenades UTM:		Alçada snm:	
Núm. jaciment IPAC:		Codi de registre IPAC:	
Règim jurídic:		Cronologia:	Medieval
Protecció:			
Tipus d'element:	Creu termenal		
Referència cartogràfica:			
Situació:	Dipositada a l'Ajuntament del Perelló.		
Bibliografia:	BOYER GIL, A., PALLARÈS LLEÓ, A., <i>Història d'El Perelló</i> , volum I, Barcelona 1978, 200. <i>Restes de muralles i pous i mines d'aigua del Perelló</i> . Dossier de l'Ajuntament del Perelló, 7 de maig de 2014.		

Notícies històriques:

Les creus de terme, anomenades peirons al País Valencià i pedró a Catalunya, són pilars construïts de pedra que es localitzen en les proximitats de moltes viles. Tenien una doble funcionalitat: d'una banda senyalaven el començament o la confluència de camins; d'altra, tenien un caràcter devocional, santificant el lloc que ocupaven. Eren doncs, elements ordenadors del territori, amb una funcionalitat orientadora en bifurcacions, i elements canalitzadors de la religiositat popular, símbols de la fe cristiana de la població a la que s'arribava i beneïa als que marxaven protegint-los en el camí o en les seves labors. Eren també marc de rogatives i cerimònies dins del cicle litúrgic.

Els exemples més antics que es conserven són les creus gòtiques, algunes daten dels segles XV-XVI, encara que les creus termenals en la seva accepció actual daten del temps de la Reconquesta, en el segle XII aproximadament, possiblement per deixar constància que era territori cristià conquerit als sarraïns.

La majoria de creus termenals es van destruir durant les primeres setmanes de la passada guerra civil, l'any 1936.

Descripció:

Al carrer de la Creu s'ha de suposar que estava la creu termenal que s'emplaçava a l'entrada dels pobles. Lògicament això fa pensar que la segona entrada del poble estava situada a l'esmentat carrer.

Les creus termenals es composaven, generalment, d'una grada (d'un o més esglaons) de planta circular o poligonal, sobre la que s'aixeca un fust o canya rematat en nus o capitell que sustenta la creu de pedra treballada. Generalment té per una de les cares la imatge d'un Crist Crucificat i per l'altra la imatge de la Mare de Déu o d'un sant.

De la creu termenal del Perelló, només s'ha conservat la part superior que rematava el fust, tallada en pedra calcària. Seguint l'esquema decoratiu tradicional, es representa en una cara (l'anvers) la imatge de Crist Crucificat, i al revers, la cara que miraria al Perelló, hi ha representada la Mare de Déu.

Tot i que no es conserva, també era molt habitual, trobar en el nus o capitell, l'escut de la vila, per deixar constància de la institució municipal que la va encarregar i el temple on es venerava la patrona de la ciutat.

Imatge de *Restes de muralles i pous i mines d'aigua del Perelló*. Dossier de l'Ajuntament del Perelló, 7 de maig de 2014.